

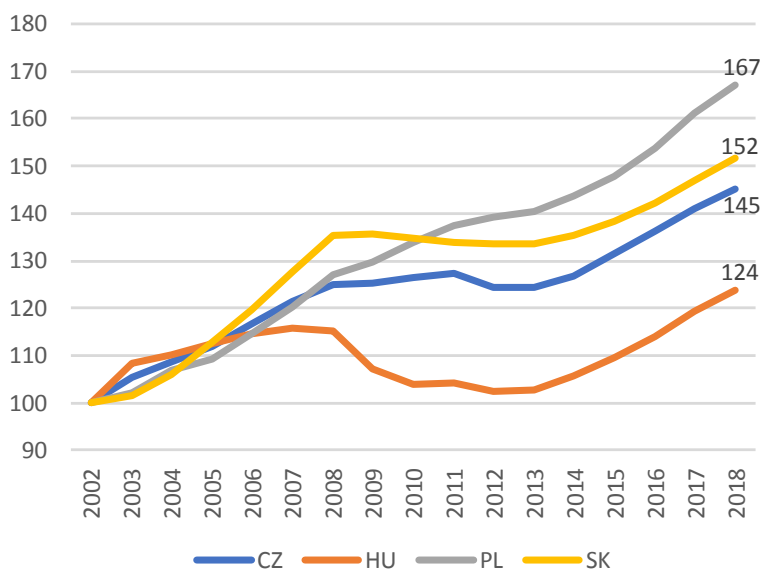

Az „elmúlt 8 év” és a „majdnem elmúlt 8 év”

A háztartások fogyasztása

A háztartások fogyasztása 2002 és 2016 között összességében 14%-kal nőtt Magyarországon, mely a V4 országok közül a leglassúbb növekedés. A lengyel háztartások eközben 54%-kal, a szlovákok 42%-kal, míg a csehek 36%-kal tudták növelni fogyasztásukat. Az Európai Bizottság előrejelzése alapján 2018-ra a magyar háztartások növekedési hátránya a lengyelekhez képest tovább növekszik, a szlovákokhoz képest stagnál, míg a csehekhez képest valamelyest csökken. Így **2018-ban egy magyar háztartás alig negyedével fogyaszt majd többet, mint 2002-ben, míg egy cseh 45%-kal, egy szlovák 52%-kal, egy lengyel pedig több mint kétharmadával.** (A 2017. évi becslés és a 2018. évi előrejelzés esetében a nemzetközi összehasonlításnál az Európai Bizottság, míg a csak Magyarországot bemutató ábrákon a GKI becslését és előrejelzését használtuk.)

A háztartások fogyasztásának volumene a V4 országokban, 2002-2018 (2002=100)

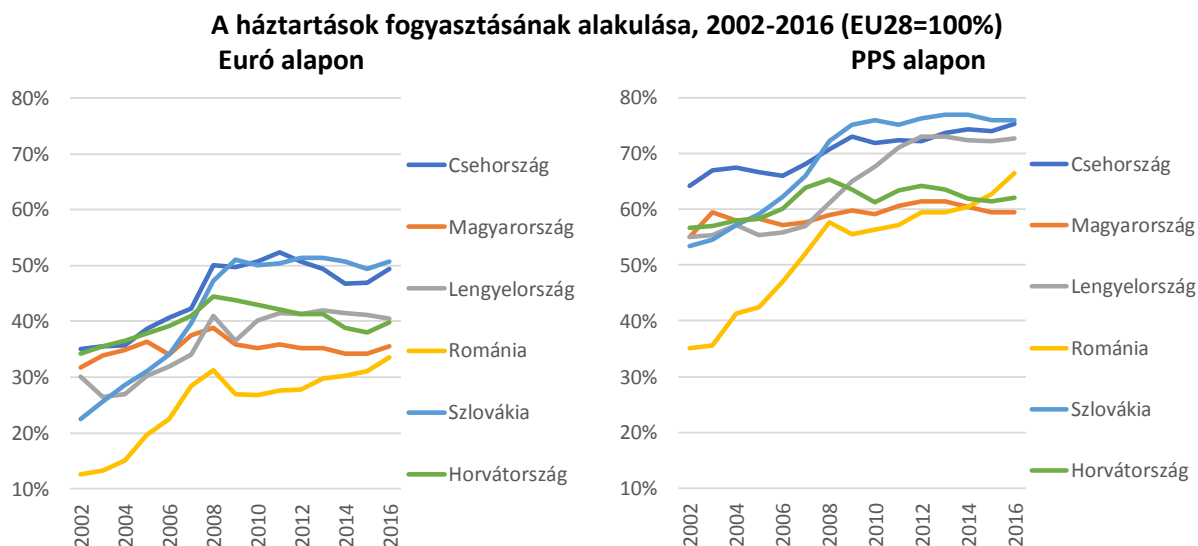
Forrás: Európai Bizottság

A magyar háztartások fogyasztása jellemzően késleltetve követi a reáljövedelem változását. Ez jól látszik a válságot megelőző időszakban, amikor a reáljövedelem 2006. évi visszaesését a fogyasztás csak 2 évvel később követte, de a 2013 utáni fellendülés időszakában is. A vizsgált 16 évben **2 jelentősebb felfutás volt a fogyasztásban. Az első 2002 és 2006 között**, mely főként a hitelbőségnek, a költségvetési szektorban bekövetkezett bérkiáramlásnak, valamint a nyugdíjemeléseknek köszönhető, míg **a második az európai hitelválságot követően (2013-tól)**, ami az **alacsony bázison kívül főként az uniós támogatások reálgazdaságba gyűrűzésének, valamint a minimálbér dinamikus emelésének a következménye.**

A magyar háztartások egy főre jutó fogyasztása euróban és vásárlóerő-paritáson (PPS) mindössze 4 százalékponttal közelített az EU28 országok átlagához 2002 és 2016 között. Eközben a másik három

országban ennél jelentősebb növekedés mérhető: a szlovákok euróban számolva 28, PPS-ben 23, a lengyelek 11, illetve 18, míg a csehek 14, illetve 11 százalékponttal közelítettek az EU28 átlagához. Két további szomszédos ország, Horvátország és Románia EU28-hoz mért egy főre jutó fogyasztásának alakulása jelentősen különböző pályát ír le. A horvátok hozzánk hasonló szintről s hozzánk hasonlóan alig javultak, miközben a románok a többi vizsgált országhoz képest jóval alacsonyabb bázisról indulva jelentősen közelítették az uniós átlagot. Mindezek eredményeként jelenleg a fenti országok közül **euró alapon csak Románia marad el tőlünk, PPS alapon azonban már egyikük nincs mögöttünk.**

Forrás: Európai Bizottság

Leszakadásunkért elsősorban a 2006-ig tartó költsékezést követően elkerülhetlenné vált kiigazítás, a Magyarországot különösen erősen érintő 2008-2009-es világgazdasági válság, majd a 2010-11. évi élénkítési kísérletet követő újabb kiigazítás (Széll Kálmán terv) a felelős. Súlyos problémát okozott a lakosság devizában (főként svájci frankban) történt ezt megelőző eladósodása, majd a forint különösen erőteljes leértékelődése is. A fogyasztást egyrészt közvetlenül fogta vissza a reálkeresetek 2007-14 átlagában bekövetkezett stagnálása, az eladósodott háztartások törlesztési terheinek tartós és jelentős emelkedése, 2011-ben az adórendszer alacsony jövedelműek – s ezzel a fogyasztás – kárára történt átalakítása, miközben a bizonytalan gazdasági környezet miatt a lakosság körében erősödött a megtakarítási kényszer. Eközben a másik három V4 ország háztartásai nem szenvedtek el ekkora sokkot. 2016-18-ban viszont a magyar fogyasztás várhatóan gyorsabban bővül a szlováknál és a csehnél.

A KSH Háztartásstatisztika adatbázisa alapján (melynek adatai 2003 és 2016 közötti időszakra állnak rendelkezésre) **a fogyasztás bővülésének üteme jelentős eltérést mutat az egyes jövedelmi csoportokban.** Az alsó három jövedelmi tizedbe tartozó háztartások **egy főre jutó nominális fogyasztása** 52-61%-kal között nőtt a vizsgált 13 év során, míg a 6-10. decilis reprezentánsai 83% feletti bővülésre voltak képesek. Vagyis ezen időszakban **nőtt az alacsony és a magas jövedelmű rétegek közti szakadék.** A szétválás a teljes vizsgált időszakra jellemző volt, ugyanakkor 2010 után még gyorsult is a polarizáció.

GKI GAZDASÁGKUTATÓ ZRT.

1092, Budapest, Ráday u. 42-44.

Telefon: 06-1-318-1284

E-mail: gki@gki.hu

További információk: Udvardi Attila (udvardi.attila@gki.hu)